

Mezinárodní konference „Evropa 200 let po bitvě u Slavkova“ 2. – 3. prosince 2005

Marta Kadlecová*

Druhý prosinec den dvoustého výročí slavné Bitvy tří císařů u Slavkova, která nezanedbatelně ovlivnila následující státoprávní historii celé Evropy, si zvolil Svaz důstojníků a praporčíků Armády České republiky a Jihomoravský kraj k uspořádání mezinárodní konference, volně interpretováno, o dnešní Evropě v retrospektivě minulých dějů a také o její budoucnosti. Možnost shlédnout velkou rekonstrukci slavkovské bitvy byla pro účastníky konference nejenom zajímavým zážitkem, ale společně s pietním aktem na Mohyle Míru, také symbolickým mementem.

Záštitu nad konferencí převzal předseda Poslanecké sněmovny ČR, předseda vlády ČR, ministři za-

hraničí, obrany, financí a kultury ČR, dále hejtman Jihomoravského kraje a primátor statutárního města Brna. Poslední dva, hejtman Stanislav Juránek a primátor Richard Svoboda společně s armádním generálem Karlem Pezlem, poslancem evropského parlamentu a exprimátorem města Brna Petrem Duchoněm a generálmajorem Stanislavem Chromcem předsedou přípravného výboru konference, tvořili čestné předsednictvo. Jejich krátké projevy otevřely jednání konference.

Viditelnou převahu mezi účastníky konference měli vojenští odborníci z Ministerstva obrany ČR, Generálního štábu Armády ČR a pracovníci a studenti brněn-

* JUDr. Marta Kadlecová, CSc., Katedra dějin státu a práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno

ské University obrany. Zahraniční účastníci konference reprezentovali Francii, Rusko, Ukrajinu, Slovinsko a Slovensko – profesorka pařížské Sorbony Elizabeth du Reau, veterán 2. svět. války Konstantin Michajlovič Šarov, velvyslanec Ivan Kuleba, Col. Dr. Bojan Potočnik a další. Významnou skupinou byli současní a emeritní představitelé české diplomacie, například exministr zahraničních věcí ČR dr. Jaroslav Šedivý, exministr národní obrany a bývalý velvyslanec v Moskvě dr. Luboš Dobrovský, poslanec evropského parlamentu Jan Zahradil. Početnou skupinu účastníků konference představovali vysokoškolští učitelé z Univerzity Karlovy, Masarykovy Univerzity, Vysoké školy ekonomické v Praze a pracovníci některých zvláštních pracovišť.

Program konference obsahově rozdělený do tří panelů – 1. Evropské bezpečnostní struktury, 2. Ekonomická prosperita Evropy, 3. Legislativa Evropské unie, byl rozvržen do dvou dní. Třetí panel, podle většinového názoru účastníků nejzdařilejší, se uskutečnil druhý den dopoledne.

Bezprostředně po slavnostním zahájení se vedení prvního panelu – **Evropské bezpečnostní struktury** – ujal armádní generál Karel Pezl, který v úvodním slově naznačil jednu z hlavních myšlenek, která rezonovala ve všech následujících referátech. Globalizace současného světa přináší řadu nových rizik, která mohou ohrozit mírový vývoj nejen v Evropě a je proto nezbytné tato rizika pojmenovat a současně hledat prostředky jak jim čelit. Dalšími řečníky byli dr. Luboš Dobrovský – Hrozby a rizika, PhDr. Miloš Balabán, CSc. – Svět 2020 perspektivy, tendence a hlavní aktéři vývoje bezpečnostní situace.

Po krátké přestávce převzal vedení téhož panelu dr. J. Šedivý. Příspěvek – Slavkovská lekce, Napoleonská vize evropské bezpečnosti, velmi sugestivně přednesl PhDr. Th. Lic. František Holeček, O.M. Na základě nově nalezených dokladů nastínil možnost nové interpretace skutečných záměrů císaře Napoleona. Nikoliv stupňování válečného úsilí, nýbrž mír a přebudování Evropy na federativním principu. Dále zazněly příspěvky zahraničních účastníků konference: Prof. E. du Reau – Nové hrozby v evropské bezpečnostní strategii od událostí 11. září 2001, dr. B. Potočnika – Evropa náš nový domov – jak jej bránit?, krátce pozdravil účastníky konference K. M. Šarov. Příspěvek – Řešení krizových situací jako jeden z aktuálních cílů obranných aktivit NATO, přednesl Ing. Msc. Ivan Dvořák vedoucí sboru obranných poradců SD ČR při NATO, a PhDr. Martin Povejšil příspěvek – Nové výzvy euroatlantického společenství a evropského partnerství (role NATO a EU ve světě).

Po obědě pokračoval týž panel pod stejným vedením a zazněly tyto příspěvky: doc. PhDr. Jan Eichler, CSc. – Pojetí evropské bezpečnosti v období nových hrozeb, PhDr. Břetislav Dančák, Ph.D. – Pohled nových členů EU na evropskou bezpečnost a role NATO, PhDr. Jan Karlas – Společná zahraniční a bezpečnost-

ní politika Evropské unie, vývoj cílů a institucí, současný stav, Ing. Josef Janošec, CSc. – Aktivity UO Brno ke spolupráci spřátelených armád z hlediska posílení evropské bezpečnosti.

Jednání konference dále pokračovalo otevřením druhého panelu – **Ekonomická prosperita Evropy** – jehož vedení převzal Prof. PhDr. Miroslav Krč, CSc., který přednesl referát – Vliv vojenství na ekonomický a technický vývoj Evropy. Dále byly předneseny tyto příspěvky: Prof. PhDr. Vladimír Nálevka, CSc. – Nerovnoměrný vývoj USA a Evropy, JUDr. Ing. Robert Szurman (náměstek min. průmyslu) – Zdroje ekonomické prosperity v Evropě, Ivan Kuleba (velvyslanec Ukrajiny) – Politika evropského partnerství, spolupráce států EU (ČR) s Ukrajinou, doc. Ing. Jaroslav Rektorič, CSc. – Role univerzit v prosperující Evropě.

Jak již bylo zmíněno velmi dobře vyzněl třetí panel – **Legislativa Evropské unie** – řízený prof. JUDr. Alešem Gerlochem, CSc. (PrF–UK) Po úvodním slově předsedy jako první zazněl právně–historický příspěvek doc. JUDr. Karla Schelleho, CSc. a JUDr. Renaty Veselé, Ph.D. (PrF–MU) – 200 let pokusů o vytvoření systému kolektivní bezpečnosti v Evropě. Teprve ve světle komplexně zpracovaného sledu postupných kroků velmi často zmařených nebo úspěšných jen krátkodobě, se zřetelně vynořuje pravý význam nyní dosaženého stupně evropské kolektivní bezpečnosti. Zdlouhavý a klopotný proces sbližování evropských zemí nastartovaný teprve nedávno (druhá polovina 20. století), byl od r. 1805 vykoupen řadou válečných konfliktů, lidských obětí a hmotných škod. Je pozoruhodné, jak obtížné a hlavně pomalu se tento proces rozvíjel. Snaha docílit ekonomickou prosperitu a nalézt účinnou obranu před hrozícím terorismem jsou elementy, které ho nepochybně v současnosti akcelerují.

Následující příspěvek – Alternativní možnosti uspořádání EU po krachu ústavní smlouvy – přednesl poslanec evropského parlamentu Jan Zahradil. Potom, co byla dvěma referendy ve Francii a Nizozemsku evropská ústava odmítnuta, poslanec Zahradil ji považuje za mrtvou. Je třeba přemýšlet o jiném modelu EU o jiné ústavě. Podle jeho vize by Evropská Unie mohla být velmi volným svazkem zemí, které kromě základních společně sdílených věcí (šengenský prostor, měna, obrana) budou mezi sebou vytvářet těsnější bilaterální značně variabilní a pružná spojení. Mohlo by tak vzniknout mnohotvárné individualizované propojení jednotlivých zemí, což je na jednu stranu nesmírně lákavé, na druhou stranu však vytváří nevídaný problém, protože realizace této vize by byla pravděpodobně ještě komplikovanější než současný těžkopádný systém petrifikovaný evropskou ústavní smlouvou. Přesto je však třeba nahlížet všechny možnosti a podle autora je proto nezbytné zahájit práci na přípravě buď zcela nové evropské ústavy, nebo podstatným způsobem přepracovat ústavu stávající.

Takový postup by však byl, jak vyplynulo z následujícího příspěvku JUDr. Jana Wintra (PrF–UK)

- Evropská ústava a metoda současné evropské integrace - patrně velmi nesnadný, ne-li zcela nemožný. Autor se podrobně zabýval problémy evropské ústavy a poněkud zjednodušeně řečeno konstatoval, že za daných okolností ani jiná být nemůže. Velmi obsáhlý text ústavy je takový z vůle členských států, protože právě ony si přály, aby obsahovala přesné taxativní výčty přenesených kompetencí (45% textu ústavy), detailní popis legislativního procesu, který je značně složitý a řadu dalších cílů a podrobných ustanovení. Jednodušší a méně rozsáhlá by ústava mohla být za předpokladu, že by se EU změnila ve federaci, což je pro řadu členských států nepřijatelné. Existuje také obava, že současná ústavní smlouva představuje maximum možného a domluvit se podruhé na něčem jiném se nezdaří.

O evropské ústavní smlouvě z jiného úhlu pohledu hovořila JUDr. Lenka Pítrová (Parlamentního institutu) v příspěvku - Cesty demokratizace EU s ústavní smlouvou i bez ústavy. Podle jejího názoru nepřijetí evropské ústavy není krize ani katastrofa. Otevřel se

prostor pro diskusi o jinak konstruované ústavě. Stávající evropská ústava nijak nereflakuje v současnosti existující ekonomické problémy EU. Upozornila na to, že rozhodovací proces podle stávající úpravy je deformován ve prospěch exekutivy, která má rozhodné slovo nad legislativou. Princip subsidiarity by měl být prohlouben do té míry, aby se na úrovni EU řešilo jen to co je opravdu nezbytné a co nelze řešit v jednotlivých státech. Legislativa musí být významně zjednodušena, protože současný stav je pro EU neúnosný.

Po přednesení posledního příspěvku panelu - Evropská ústavní smlouva, součást procesu upevňování záruk legitimacy a legality rozhodování v Evropské unii - JUDr. Ing. Jiří Zemánkem, CSc. (PrF-UK) začala zajímavá a slibná diskuse ke všem příspěvkům současně. Nedostatek času však neumožnil, aby se plně rozvinula, čas vyhrazený jednání konference vypršel.

Je třeba poděkovat pořadatelům i organizátorům konference. Jednání se konala v příjemné atmosféře a doprovodný program byl velmi zdařilý.